

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Klawonn

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Lubańska

po rozpoznaniu 31 maja 2017 r. na rozprawie

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda J. M. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 320000 zł. (trzysta dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
  2. oddala w pozostałym zakresie powództwo o zapłatę zadośćuczynienia,
  3. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda J. M. (1) tytułem odszkodowania 563 zł. 98 gr. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 października 2014r. do dnia zapłaty,
  4. oddala w pozostałym zakresie powództwo o zapłatę odszkodowania.
  5. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda J. M. (1) tytułem renty za zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość za okres od stycznia 2013 r. do maja 2017 r. w kwocie po 690 zł. miesięcznie łączną sumę 36570 zł. (trzydzieści sześć tysięcy pięćset siedemdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
  6. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda J. M. (1) tytułem renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od stycznia 2014 r. do maja 2017 r. w kwocie po 230 zł. miesięcznie łączną sumę 9430 zł. (dziewięć tysięcy czterysta trzydzieści złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
  7. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda J. M. (1) rentę z tytułu zwiększonych potrzeb oraz zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w łącznej kwocie po 920 zł. (dziewięćset dwadzieścia złotych) płatną w terminie do 15-go każdego miesiąca począwszy od czerwca 2017 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia płatności.
  8. oddala w pozostałym zakresie powództwo o zasądzenie renty.
  9. kosztami procesu obciąża strony w następujący sposób:
    - powoda w 80%
    - pozwanego w 20%
- szczególne rozliczenie kosztów pozostawiając referendarzowi sądowemu.

Gdańsk, dnia 8 sierpnia 2017 roku

Sygn. akt XVC 134/14

UZASADNIENIE

1. Żądania powoda J. M. (1)

J. M. (1) wniósł pozew przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S., w którym domagał się właściwej kompensaty swojej szkody oraz krzywdy związanych z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 26 czerwca 2012 roku. Powód pierwotnie (pозew k. 2) domagał się od pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy zdarzenia zapłaty następujących kwot:

- 1.500.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- 30.000 zł tytułem odszkodowania za koszty leczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- 4.000 zł miesięcznej renty płatnej od dnia 26 czerwca 2012 roku do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi w razie zwłoki w płatności każdej raty.

Podczas rozprawy w dniu 22 sierpnia 2014 roku (nagranie k. 61) powód zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że cofnął pozew o zapłatę kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Modyfikacja powództwa w zakresie odszkodowania (żądanie zapłaty kwoty 26.900 zł) pozostawała bezskuteczna (art. 193 §2¹ k.p.c.)

W pozostałym zakresie powództwo zostało podtrzymane.

W piśmie procesowym z dnia 2 września 2014 roku (k. 63) powód stwierdził, że domaga się zasądzenia następujących kwot:

- 1.420.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- 30.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- 4.000 zł tytułem miesięcznej renty, płatnej od dnia 14 stycznia 2013 roku do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek raty.

W piśmie procesowym z dnia 25 kwietnia 2017 roku (k. 412) powód rozszerzył powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda renty w wysokości 7.000 zł miesięcznie, poczynając od daty wydania opinii biegłego sądowego, tj. 19 września 2016 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

2. Podstawa faktyczna żądania powoda J. M. (1)

W dniu 26 czerwca 2012 roku doszło do wypadku komunikacyjnego, wskutek którego powód został potrącony przez kierującego samochodem marki N. (...) M. T.. Bezpośrednio po wypadku powód został przyjęty do Szpitala (...) w G. w bardzo ciężkim stanie (nieprzytomny, z urazami wielonarządowymi czaszki, klatki piersiowej, kończyny dolnej, łopatki lewej). Zastosowano intensywne leczenie, w tym 27 dób powód był podłączony do respiratora. Powód opuścił Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii w dniu 30 lipca 2012 roku. Tego dnia, w stanie średnim, bez logicznego kontaktu, z oddechem własnym, powód został przeniesiony do Oddziału Neurologicznego, z czasem do Oddziału Wczesnej Rehabilitacji Neurologicznej. Po wypisie z tego Oddziału powód podjął leczenie operacyjne zwężenia tchawicy w Klinice Chirurgii Klatki Piersiowej w G., gdzie przebywał od 12 do 19 września 2012 roku. Po tym czasie powód został ponownie przyjęty do Szpitala (...) w G. celem kontynuowania rehabilitacji.

Po wypadku rozpadło się małżeństwo powoda – zostało rozwiązane przez rozwód. Powód został uznany za osobę niepełnosprawną, niezdolną do pracy, wymagającą pomocy osoby trzeciej.

Postępowanie likwidacyjne prowadzone przez pozwanego nie zostało zakończone. Powód ponosi znaczne wydatki na przejazdy do placówek służby zdrowia, utrzymuje się z renty socjalnej (579,33 zł netto). Powód ma zasądzone alimenty na rzecz syna (400 zł).

W piśmie procesowym z dnia 2 września 2014 roku (k. 63) powód rozwinął argumentację zawartą w pozwie.

Sprawca wypadku komunikacyjnego został uznany winnym przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. W toku postępowania karnego przeprowadzono dowód z opinii biegłego sądowego ds. badań i rekonstrukcji wypadków, z którego wynika, że nie można dokładnie określić przebiegu prędkości samochodu, jednakże orientacyjna prędkość wynosiła 55-59 km/h. Pieszy nie „przebiegał”, zaś „przechodził” przez jezdnię. Pieszy był widoczny dla kierowcy, w momencie zderzenia opuszczał już przejście dla pieszych. Bezpodstawne jest zatem uznanie 50% przyczynienia się powoda do powstania szkody.

W chwili zdarzenia powód miał 25 lat, był wysportowanym, zdrowym mężczyzną, a obecnie nie jest w stanie pracować zawodowo i musi przeprowadzać intensywną rehabilitację, aby w przyszłości samodzielnie egzystować w dalszym życiu. Przyznane zadośćuczynienie powinno kompensować krzywdę już zaistniałą jak również tą, która może wystąpić w przyszłości.

Na ogólną kwotę odszkodowania składają się następujące kwoty:

- 360 zł tytułem kosztów dojazdu rodziców powoda w P. do G. własnym samochodem;
- 6.000 zł. – koszty związane z wyżywieniem rodziców w G.;
- 1.500 zł – koszt zakupu owoców, leków, innych medykamentów w czasie leczenia – w tym maści 446,99 zł;
- 63,20 zł – koszty dojazdów na leczenie do (...) G. (4 x 2 x 2 x 63.20 zł);
- 1.085 zł – wyżywienie ojca powoda w czasie jego hospitalizacji 35 zł x 31 dni;
- 1.200 zł – wyjazdy na badania w dniach maj 2013 roku, 8 sierpnia 2013 roku, 9 sierpnia 2013 roku, 11 czerwca 2013 roku;
- 100 zł - dojazd wynajętym samochodem do szpitala w K. 12 października 2012 roku;
- 100 zł – dojazd wynajętym samochodem do szpitala w K. - 7 grudnia 2012 do 13 grudnia 2012 roku;
- 700 zł – koszty utrzymania ojca powoda podczas hospitalizacji w K.;
- 1.400 zł - leczenie stomatologiczne;
- badanie okulistyczne i zakup okularów – 280 zł;
- 252 zł – telefon komórkowy;

Koszty poniesione przez powoda były z pewnością wyższe aniżeli kwota dochodzona tytułem odszkodowania. Ojciec powoda nie był w stanie zgromadzić wszystkich rachunków dokumentujących wydatki.

Powód w chwili wypadku pozostawał w związku małżeńskim, miał na utrzymaniu syna A.. Już w czasie studiów powód zmuszony był podjąć zatrudnienie, aby utrzymać rodzinę. Przed wypadkiem powód przerwał pracę zarobkową, ponieważ kończył studia w Wyższej Szkole (...) w G., czekał na obronę pracy licencjackiej. Trudności finansowe były jedną z przyczyn wniesienia pozwu rozwodowego przez żonę powoda. Wypadek powoda nie doprowadził do zmiany jego sytuacji małżeńskiej – małżonkowie nie nawiązali pożycia i dlatego rozwiązano małżeństwo przez rozwód,

ustalając obowiązek alimentacyjny powoda na kwotę 400 zł miesięcznie. Alimenty są ściągane w trybie egzekucji komorniczej.

Po wypadku komunikacyjnym zmniejszyły się dla powoda widoki powodzenia na przyszłość. Co najmniej do dnia 31 grudnia 2015 roku powód został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy, utrzymuje się z renty socjalnej. Udział powoda w opłatach za mieszkanie (wraz z rodzicami) wynosi ok. 260 zł miesięcznie. Nadto powód ponosi koszty miesięczne: usług internetowych 223,10 zł, wyżywienia – 1.200 zł, środków czystości – 100 zł, leczenia psychiatrycznego i ortopedycznego – 300 zł, rehabilitacji (basen, gimnastyka, masaże) – 600 zł, leków – 150 zł miesięcznie.

3. Żądanie pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S.

W odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych pozwany konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

4. Stanowisko pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 39) przyznał okoliczności związane z wypadkiem komunikacyjnym. Pozwany wypłacił powodowi:

- kwotę 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia;

- kwotę 3.479 zł odszkodowania tytułem zwrotu kosztów opieki w okresie od 16 grudnia 2012 roku do 21 lutego 2013 roku oraz od 5 marca 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku;

- kwotę 650 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu leków, okularów korekcyjnych, leczenia stomatologicznego, dojazdów do placówek medycznych;

- kwotę 1.260 zł tytułem skapitalizowanej renty za zwrot kosztów opieki w okresie od stycznia 2014 roku do grudnia 2014 roku.

Powyższe wypłaty obejmują 50% uznanych roszczeń z uwagi na przyczynienie powoda do powstania szkody w wysokości 50%. Powód przechodził w pobliżu przejścia dla pieszych z prawej na lewą stronę jezdni, przy czym przechodził przez jezdnię ukosem. Powód nie zachował należytej ostrożności, nie patrzył w stronę, z której mogły nadjeżdżać samochody, choć nic nie ograniczało jego widoczności. Powód musiał słyszeć nadjeżdżający samochód. Powód był lekkomyślny i naruszył podstawowe zasady bezpieczeństwa.

W ocenie pozwanego wypłacone już powodowi zadośćuczynienie jest kwotą odpowiednią do krzywdy doznanej w wyniku wypadku. Kwota żądana przez powoda jest rażąco wygórowana. Cierpienia fizyczne i psychiczne związane z procesem leczenia i rehabilitacji nie były na tyle silne, aby uzasadniały przyznanie tak wysokiego zadośćuczynienia. Małżeństwo powoda uległo rozpadowi już przed wypadkiem komunikacyjnym albowiem pozew o rozwód został żony już w 2011 roku. Już przed wypadkiem ustalono, w trybie zabezpieczenia, że powód jest zobowiązany do zapłaty alimentów.

Powód w sierpniu 2010 roku podjął zatrudnienie jako pracownik fizyczny w K.. Od 2011 roku powód miał być zatrudniony w przedsiębiorstwie budowlanym swojego ojca. Powód nie posiada udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Pracował jedynie dorywczo.

Pozwany nie pozostaje w opóźnieniu z zapłatą zadośćuczynienia od daty wskazanej w pozwie albowiem mógł przyjąć stosowne ustalenia dopiero po przeprowadzeniu opinii biegłego.

Odnosząc się do żądania w zakresie odszkodowania pozwany stwierdził, że nie jest ono w ogóle uzasadnione. Wysokość wypłaconego powodowi odszkodowania została oszacowana na podstawie przedłożonych przez powoda w toku

postępowania likwidacyjnego dokumentów. Już od września 2012 roku powód nie wymagał stałego przyjmowania leków. Skoro powód od 2010 roku mieszkał w K., to i tak ponosiłby koszty dojazdu do (...)na studia czy spotkania z synem. Brak jakichkolwiek podstaw aby zasądzić odsetki od odszkodowania od dnia 26 czerwca 2012 roku albowiem powód do chwili obecnej nie udokumentował poniesionych wydatków.

Odnosząc się do żądania w zakresie renty w kwocie 4.000 zł miesięcznie pozwany stwierdził, że powód w żaden sposób nie udowodnił roszczenia w tym zakresie. Pozwany uznał, że powód dochodzi renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Tymczasem wszystkie poniesione przez powoda koszty leczenia, opieki zostały zwrócone. Powód wymagał zresztą jedynie niewielkiej pomocy w życiu codziennym. Powód jest samodzielny i zdolny do samoobsługi, nie przyjmuje żadnych leków na stałe, nie wymaga lepszego odżywiania niż przed wypadkiem, nie ponosi obecnie kosztów dojazdów.

Powód w wyniku wypadku ma zasądzone alimenty w kwocie 200 zł miesięcznie mniej aniżeli pierwotnie. Co więcej w przypadku uwzględnienia roszczenia o rentę w zakresie utraconych dochodów – świadczenie powinno zostać pomniejszone o uzyskiwaną rentę socjalną. Renta nie może zostać zasądzona od dnia 26 czerwca 2012 roku.

W piśmie procesowym z dnia 28 października 2014 roku (k. 149) pozwany podniósł, że w wyroku karnym na rzecz powoda zasądzona została kwota 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia bezpośrednio od sprawcy zdarzenia. Odsetki od przyznanej kwoty tytułem zadośćuczynienia powinny zostać uwzględnione najwcześniej od dnia wyrokowania.

Powód nie wyjaśnia w jaki sposób ustala datę początkową dla obliczenia odsetek ustawowych od dochodzonego odszkodowania. Kwoty udokumentowane przez powoda zostały w całości zwrócone, o czym stanowi decyzja pozwanego z dnia 20 stycznia 2014 roku (6.958 zł tytułem kosztów opieki pomniejszone o 50%, 1.300 zł tytułem zakupu leków, okularów korekcyjnych, leczenia stomatologicznego, dojazdów do placówek medycznych pomniejszone o 50%).

Odnosząc się szczegółowo do składników żądanego przez powoda odszkodowania, pozwany wskazał, że:

- koszty dojazdu z P. do G. (rodziców oraz później powoda) z pewnością nie są tak wysokie jak wskazuje to powód już z tego powodu, że odległość pomiędzy tymi miastami wynosi 235 km, nie zaś 400 km, co więcej kwota z tego tytułu została już przez pozwanego wypłacona;
- dodatkowe koszty wyżywienia rodziców powoda w wysokości 6.000 zł są całkowicie nieuzasadnione, nie jest to wydatek związany z wypadkiem komunikacyjnym, zaś normalny wydatek każdego człowieka;
- kwota 1.500 zł jako koszt zakupu napojów, owoców, leków i innych medykamentów również nie została w żaden sposób wykazana;
- koszty dodatkowego wyżywienia w okresie hospitalizacji jest chybione co do zasady i ilości;
- nie udowodniono kosztów dojazdów na badania kontrolne;
- nieuzasadnione są koszty dojazdu do K., koszty leczenia w K. (brak dokumentacji medycznej);
- leczenie stomatologiczne nie było związane z wypadkiem komunikacyjnym;
- koszty leczenia okulistycznego zostały już przez pozwanego pokryte;
- naprawa telefonu z dnia 14 października 2013 roku nie pozostaje w związku z wypadkiem
- koszty prywatnego leczenia są bezzasadne albowiem istniała możliwość skorzystania ze świadczeń w ramach NFZ;
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego na kwotę 490 zł nie był zlecony przez lekarza albo rehabilitanta i aby pozostawał w związku z wypadkiem komunikacyjnym;

- pozostałe koszty wskazywane przez powoda nie były związane z wypadkiem.

Odnosząc się do roszczenia o zapłatę miesięcznej renty:

- wydatki na mieszkanie, wyżywienie, środki czystości nie są zależne od doznanych przez powoda obrażeń ciała;
- wydatki na leczenie psychiatryczne i ortopedyczne, rehabilitację nie zostały udowodnione;
- powód nie wymaga stałego przyjmowania leków;
- jako zwiększone koszty nie sposób uznać kosztów zakupu odzieży czy dojazdów, opieki osoby trzeciej;

5. Podstawa faktyczna wyroku

Powód w dzieciństwie i okresie dojrzewania nie sprawiał rodzicom żadnych kłopotów, ukończył liceum zawodowe o profilu ochrony środowiska.

Powód rozpoczął odpłatne studia w T. albowiem tutaj mieszkała rodzina ze strony ojca. Dziadkowie finansowali studia oraz utrzymanie powoda w T.. W dniu 19 kwietnia 2009 roku powód ożenił się, w lipcu urodził się jemu syn. Małżeństwo powoda około 2010 roku zaczęło się psuć, małżonka wyprowadziła się do K..

W 2012 roku, 25-letni wówczas powód przebywał w G., gdzie studiował stosunki międzynarodowe i obsługę ruchu zagranicznego. Powód był wysokim (197 cm wzrostu), sprawnym i zdrowym mężczyzną. Powód po ukończeniu studiów zamierzał zostać funkcjonariuszem straży granicznej albo policjantem, chciał pozostać na Wybrzeżu.

Powód pracował też dorywczo jako ochroniarz pracownik supermarketu albo pracownik budowlany w przedsiębiorstwie swojego ojca. Powód korzystał z siłowni, stać było powoda na skromne życie.

Dowód: przesłuchanie powoda – nagranie k. 408, zeznania M. M. – nagranie k. 181, zeznania Z. M. – nagranie k. 181;

W dniu 26 czerwca 2012 roku w G. M. T. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki N., jadąc lewym pasem ulicy (...) w kierunku K., na skrzyżowaniu z ulicą (...), nieumyślnie spowodował wypadek podczas którego potrafił powoda, przechodzącego z prawej na lewą stronę jezdni w obrębie oznaczonego przejścia dla pieszych, w następstwie czego powód doznał urazu wielonarządowego, co stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu, chorobę długotrwałą, inne ciężkie kalectwo.

Sprawca wypadku komunikacyjnego w wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni wydanym w sprawie o sygn.. akt IX K 1013/13 został uznany winnym popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 177 § 2 k.k. Sąd zasądził od skazanego na rzecz powoda kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Apelacja od powyższego wyroku została oddalona jako oczywiście bezzasadna.

Dowód: odpis wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni k. 67, akta sprawy karnej IX K 1013/13 dołączone do akt niniejszej sprawy;

Bezpośrednio po wypadku powód został przetransportowany do Szpitala (...) w G.. Powód został skierowany do Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, gdzie przebywał do dnia 30 lipca 2012 roku. U powoda rozpoznano uraz wielonarządowy, uraz czaszkowo-mózgowy, ogniska krwotoczne w płatach czołowych, obrzęk mózgu, złamanie łuski kości czołowej lewej przechodzące na strop lewego oczodołu i ściany dolnej oczodołu, uraz klatki piersiowej – złamanie wyrostka poprzecznego Th po stronie lewej, złamanie żebra II lewego, odmę lewostronną, ogniskowe stłuczenie lewego płuca, złamanie goleni lewej po zaopatrzeniu (zespoleniu ortopedycznym w dniu 2 lipca 2012 roku).

W tym czasie zastosowano leczenie: respiroterapię, płynoterapię, KKCz, profilaktykę przeciwzakrzepową, przeciwwrzdową, antybiotykoterapię, leczenie farmakologiczne. W dniu 12 lipca 2012 roku wykonano tracheotomię, powód przez 27 dób leczony był respiratorem.

Powód jako osoba przytomna, bez logicznego kontaktu, karmiona przez sonę, w stanie średnim, z oddechem własnym przez rurkę tracheotomijną z tlenem został przeniesiony do Oddziału Neurologicznego. W Oddziale tym powód przebywał do dnia 3 sierpnia 2012 roku z rozpoznaniem głębokich zaburzeń funkcji poznawczych, niedowładu połowicznego lewostronnego niewielkiego stopnia, stanu po urazie czaszkowo-mózgowym w wyniku wypadku komunikacyjnego jak również stanu po zaopatrzeniu ortopedycznym złamania goleni lewej. W celu dalszego leczenia usprawniającego powód został przeniesiony do oddziału Wczesnej Rehabilitacji Neurologicznej. W tym Oddziale powód przebywał do dnia 12 września 2012 roku. Z oddziału powód został wypisany jako pacjent chodzący samodzielnie, z utrzymującym się śladowym niedowładem kończyn lewych, bez przełożenia na ogólną sprawność. Zaobserwowano poprawę w sferze funkcji poznawczych – powód wciąż jednak prezentował poważne deficyty w tym zakresie, wymagał dalszej długoterminowej terapii.

Przeprowadzone podczas jednej z hospitalizacji badanie tomografii komputerowej tchawicy ujawniło jej istotne zwężenie na długości ok. 15 mm tuż powyżej wcięcia mostka, wskazano na potrzebę leczenia operacyjnego. Leczenie operacyjne tchawicy zostało przeprowadzone w (...)w G., gdzie powód był hospitalizowany dwukrotnie – w dniach 12-19 września 2012 roku oraz 13-18 października 2012 roku.

W dniach 3 sierpnia – 12 września oraz 19-24 września 2012 roku powód ponownie był hospitalizowany w Oddziale Rehabilitacji Neurologicznej Szpitala (...) w G..

W okresie od 26 czerwca do 24 września 2012 roku powód przebywał w rozmaitych oddziałach szpitalnych. Ostatecznie powód został wypisany z zaleceniami dalszego leczenia koordynowanego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, koniecznych okresowych kontroli lekarzy specjalistów w poradni neurologicznej oraz ortopedycznej, koniecznej dalszej terapii psychologicznej i neurologopedycznej, koniecznej dalszej rehabilitacji w warunkach ambulatoryjnych, przestrzegania zaleceń diety ogólnej zbilansowanej, koniecznym dopisaniem doustnym, wskazaniami pielęgnarskimi. Powód nie wymagał przy wypisie stałego stosowania leków.

Dowód: karty informacyjne leczenia szpitalnego k. 14-26;

Podczas pobytu w szpitalu powód był codziennie odwiedzany przez osoby bliskie – najczęściej swojego ojca, który w tym okresie przeniósł się do T., wynajął samochód od kolegi, za co zapłacił kwotę 250 zł. Matka powoda przeniosła się do T. w okresie od lipca do sierpnia. Rodzice powoda zamieszkali w tym czasie u babci powoda.

Odległość pomiędzy P. (miejsцем zamieszkania powoda) a K. wynosi ok. 60 km, zaś pomiędzy P. a G. – ok. 235 km. Koszt jednorazowej podróży z P. do G. wynosił ok. 150 zł.

Po opuszczeniu szpitala powód korzystał ze wsparcia swojego ojca, który zaprowadzał go na rehabilitację. Występowały też duszności, które wymagały interwencji medycznej. W pierwszym okresie powód był osobą niekomunikatywną, nieskładną.

Dowód: przesłuchanie powoda – nagranie k. 408, zeznania J. K. – nagranie k. 181, zeznania M. M. – nagranie k. 181, zeznania Z. M. – nagranie k. 181, wydruki ze stron internetowych k. 161-162 i 414;

Powód oraz jego ojciec ponieśli w związku z wypadkiem udokumentowane wydatki tytułem kosztów leczenia na kwotę 405,98 zł oraz 438 zł tytułem kosztów dojazdów do placówek medycznych.

Dowód: dokumenty księgowe k. 90-145 (szczegółowe omówienie poszczególnych składników kwot znajduje się w rozważaniach prawnych);

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 7 czerwca 2013 roku uznał powoda osobą całkowicie niezdolną do pracy do dnia 30 czerwca 2014 roku. Całkowita niezdolność do pracy powstała w dniu wypadku komunikacyjnego. W dniu 3 lipca 2014 roku uznano, że powód jest wciąż całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 grudnia 2014 roku. Nafto Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Ś. w dniu 11 czerwca 2013 roku wydał orzeczenie, w myśl którego powód został zaliczony do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z uwagi na schorzenia układu nerwowego, układu ruchu oraz inne do dnia 30 czerwca 2015 roku. Ten sam Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w orzeczeniu z dnia 14 lipca 2015 roku uznał, że powód wciąż pozostaje osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym do dnia 31 lipca 2017 roku.

Powód otrzymuje rentę socjalną, której wysokość jest waloryzowana i od dnia 1 lipca 2014 roku wynosiła 709,34 zł. Powód otrzymywał świadczenie w kwocie niższej (422,23 zł netto) z uwagi na zajęcia komornicze na poczet alimentów. Pomimo upływu pięciu lat od zdarzenia powód wciąż korzysta z leczenia specjalistycznego oraz rehabilitacji medycznej finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Dowód: orzeczenia k. 9-10, 88,278, zaświadczenie o stanie zdrowia k. 279-280, decyzja ZUS k. 89, dokumentacja medyczna k. 390-403;

W dniu 27 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku w wyroku wydanym pod sygn.. akt IIC 4466/11 orzekł rozwiązanie przez rozwód związku małżeńskiego powoda z W. M.. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem powoda, z jednoczesnym ograniczeniem władzy rodzicielskiej ojca, powierzono matce. Pozwany został zobowiązany do płatności alimentów na rzecz syna w kwocie 400 zł miesięcznie.

Dowód: odpis wyroku k. 13;

Pozwany uznał swoją odpowiedzialność za skutki wypadku komunikacyjnego co do zasady. Przeprowadzone zostało postępowanie likwidacyjne, w wyniku którego, uwzględnivszy 50% stopień przyczynienia się powoda do powstania szkody, wypłacono następujące świadczenia:

- kwotę 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia;
- kwotę 3.479 zł odszkodowania tytułem zwrotu kosztów opieki w okresie od 16 grudnia 2012 roku do 21 lutego 2013 roku oraz od 5 marca 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku;
- kwotę 650 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu leków, okularów korekcyjnych, leczenia stomatologicznego, dojazdów do placówek medycznych;
- kwotę 1.260 zł tytułem skapitalizowanej renty za zwrot kosztów opieki w okresie od stycznia 2014 roku do grudnia 2014 roku.

Dowód: akta szkody k. 53, pismo z dnia 20 stycznia 2014 roku k. 157-160, pismo z dnia 28 kwietnia 2014 roku k. 164;

W kolejnych latach powód wciąż korzystał z intensywnej rehabilitacji medycznej. Z początkiem 2015 roku powód był również zakwalifikowany do leczenia z powodu stawu rzekomego trzonu goleni lewej. Z uwagi na odległą leczenie zostało odroczone. Leczenie oraz rehabilitacja powoda w dużej części finansowane są z środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Koszt dwutygodniowych turnusów rehabilitacyjnych bez dofinansowania z NFZ (uprawnienie raz w roku), poza sezonem, wynosi ok. 1.300 zł. Miesięczne ćwiczenia indywidualne w ramach kinezyterapii oraz masażu w ambulatoryjnym ośrodku rehabilitacji medycznej w G. kosztują od 300-450 zł miesięcznie.

Dowód: wydruki ze stron internetowych k. 161-162 i 414, zeznania Z. M. – nagranie k. 181, dokumentacja medyczna k. 11-12 i 281-294, wydruki ze stron internetowych k. 423-426;

W chwili obecnej powód ma 30 lat. Stwierdzono u niego stan po doznanym urazie wielonarządowym, zwłaszcza głowy, zaś w aktualnym specjalistycznym badaniu sądowo lekarskim i wynikach badań diagnostycznych:

- nieznaczne ograniczenie ruchomości kończyny górnej lewej w następstwie przebytego złamania łopatki lewej oraz znaczne ograniczenie ruchomości kończyny lewej dolnej z zaburzeniami chodu (badany podaje dolegliwości bólowe goleni na zmianę pogody),
- liczne blizny na głowie, szyi (po tracheotomii) oraz na kończynie dolnej lewej – na goleni po zabiegach zespolenia oraz na grzbiecie stopy,
- prawidłową drożność tchawicy w badaniu bronchoskopowym,
- opadanie stopy oraz niedoczulicę bocznej powierzchni podudzia lewego, co świadczy o cechach klinicznych uszkodzenia nerwu strzałkowego kończyny dolnej lewej,
- częściowa pokryta strupem bliznowatą zmianę skórą na pięcie lewej, mogącą odpowiadać niewygojonej odleżynie,
- cechy organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, które odpowiadają za obniżenie sprawności poznawczej oraz zmiany w zachowaniu stwierdzone w badaniu psychologia klinicznego oraz psychiatrycznym, a także podawane przez badanego zaburzenia rytmu snu i wstawania w postaci odwrócenia rytmu dobowego,
- cechy nieprawidłowego zapisu w okolicy mózgu przednio-skroniowej lewej (badanie EEG),
- cechy uszkodzenia nerwu strzałkowego i piszczelowego lewego w badaniu EEG.

Z powodu doznanych poważnych obrażeń ciała, ciężkiego stanu klinicznego z utratą przytomności i wynikającą z tego faktu koniecznością długotrwałego udrożnienia dróg oddechowych – poprzez utrzymywanie rurki intubacyjnej doszło do powikłania w postaci dwumiejscowego zwężenia tchawicy z objawami znacznej duszności. Z tego względu powód wymagał dwukrotnej hospitalizacji, nadto leczenia zachowawczego.

W pierwszych dwóch miesiącach po opuszczeniu szpitala powód wymagał pomocy osób drugich przy codziennych czynnościach, np. kąpieli, ubieraniu się. W okresie pobytu w Szpitalu (...) w G. powód, oprócz specjalistycznego żywienia zapewnianego przez placówkę medyczną, nie wymagał żadnego specyficznego, ponadprzeciętnego żywienia. Pewne zalecenia związane z dietą (suplementacja białka, witaminy D3) mogły wynikać z rekonwalescencji po złamaniach. Zgłaszane przez powoda dolegliwości bólowe oraz ograniczenie funkcji narządów ruchu wpływają w znacznym stopniu na obniżenie ogólnej sprawności fizycznej oraz w pewnym stopniu ogranicza możliwości i zakres podejmowanej przez niego aktywności życiowej czy samodzielnej egzystencji.

Z bardzo dużym prawdopodobieństwem można założyć, że u powoda nie dojdzie do odzyskania pełnej sprawności zarówno psychicznej jak i somatycznej, a jego aktywność życiowa będzie znacznie ograniczona.

Ze względu na cechy organicznego uszkodzenia OUN, odpowiadających za obniżoną sprawność poznawczą badanego oraz zmiany w jego zachowaniu powód ma i najprawdopodobniej będzie miał ograniczenia opisane jako „uczenie się i stosowanie wiedzy” a przez to w przyszłości zdobycie wykształcenia. Pewnemu upośledzeniu uległa zdolność opisana jako „porozumiewanie się”. Może dojść do nieznacznego ograniczenia zakresu „dbanie o siebie” oraz „życie domowe”. Powód może mieć trudności z funkcjonowaniem w kontekście kategorii „życie w społeczności lokalnej, działalność społeczna i obywatelska”, a ponadto ze względu na zmiany charakterologiczne mogą u powoda wystąpić ograniczenia w sferze „wzajemne kontakty i związki międzyludzkie”. Bezdyskusyjne są znaczne ograniczenia opisane w sferze „poruszanie się”. Powód praktycznie zaprzestał aktywności fizycznej, choć deklaruje, że pływanie na basenie uważa za wartościowe dla usprawnienia.

Powód nie jest obecnie w stanie wykonywać pracy zawodowej. Leczenie powoda nie jest właściwie zakończone, stan zdrowia może jeszcze ulec zmianie. Powód wymaga dalszego leczenia rehabilitacyjnego – okresowo w

zakładzie rehabilitacji – 4 razy w roku. Wskazana jest także przemienna rehabilitacja (kinezyterapia) we własnym zakresie (rower rehabilitacyjny, ćwiczenia, basen). Ze względu na stwierdzony niedowład prostowników stopy lewej należałoby rozważyć przeprowadzenie zabiegu operacyjnego polegającego na transpozycji przyczepów ścięgien, celem uzyskania poprawy funkcji zgięcia grzbietowego stopy. Powód wymaga okresowej kontroli lekarzy specjalistów ortopedów, rehabilitantów medycznych, fizjoterapeutów. Powód wymaga także okresowo leczenia farmakologicznego – przeciwbólowego w okresach zaostrzeń dolegliwości bólowych z powodu doznanego złamania łopatki. Nie doszło również, pomimo upływu czasu, do wygojenia odleżyny na pięcie lewej.

Wypadek negatywnie wpłynął na stan zdrowia psychicznego powoda. Doznane obrażenia głowy z uszkodzeniem centralnego układu nerwowego spowodowały u powoda istotne obniżenie funkcji poznawczych – encefalopatię pourazową. Obecnie nie istnieje właściwie możliwość ich kompensacji, a sukcesem terapeutycznym będzie utrzymywanie się sprawności centralnego układu nerwowego na tym samym poziomie. Zmiany są trwałe i z doświadczenia klinicznego wiadomo, że w wyniku fizjologicznej involucji najprawdopodobniej ulegną pogłębieniu, mogą też być powikłane nawarstwieniami afektywnymi czy psychotycznymi. Rokowania na przyszłość są niepewne, zależne od kontynuowania właściwej farmakoterapii w połączeniu z terapią psychologiczną, ale niepewne jest powodzenie tych działań. Zalecana jest rehabilitacja neuropsychologiczna optymalnie z wykwalifikowanym terapeutą, a po wyuczeniu jej podstaw dalsze jej prowadzenie przez poszkodowanego we własnym zakresie przez całe życie.

Stały uszczerbek na zdrowiu w związku z uszkodzeniami ciała doznanymi przez powoda w wypadku drogowym ustalony na podstawie rozporządzenia wynosi:

- encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi – 55%
- uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki – 5%
- liczne blizny na twarzy – 3%
- złamania kości łopatki bez większych zaburzeń funkcji kończyny – 5%
- złamania kości goleni lewej powikłane wtórnie stawem rzekomym i zmianami neurologicznymi w postaci porażenia nerwu strzałkowego – 30%

Długotrwały uszczerbek na zdrowiu w związku z uszkodzeniami ciała doznanymi przez powoda w wypadku drogowym ustalony na podstawie rozporządzenia wynosi:

- uszkodzenie tchawicy – aktualnie bez jej zwężenia – 20%
- niewygojona odleżyna kości piętowej – 3%

Całkowity stały i długotrwały uszczerbek na zdrowiu ustalony na podstawie rozporządzenia wynosi łącznie 121% - 100%.

Niemożliwe jest oszacowanie kosztów leczenia farmakologicznego. Nie ma związku pomiędzy krótkowzrocznością obu oczu a wypadkiem drogowym, któremu uległ powód. Nie ma pewności co do związku przyczynowego pomiędzy uszkodzeniami uzębienia a przedmiotowym wypadkiem wobec niepełnej dokumentacji w tymże zakresie.

Dowód: opinia instytutu – (...) k. 333-353;

Powód nie wykonuje obecnie żadnej pracy, nie ma na nic siły, jest apatyczny. Powód utrzymuje się z pomocy rodziny i renty socjalnej (aktualnie w kwocie ok. 750 zł miesięcznie), zasiłku pielęgnacyjnego – 153 zł oraz renty od pozwanego – 80 zł miesięcznie. Wciąż prowadzona jest egzekucja komornicza alimentów zasądzonych na rzecz syna powoda.

Powód z nikim się nie spotyka, wiele rzeczy go denerwuje. Poza domem powód musi poruszać się z pomocą drugiej osoby, powód wymaga wsparcia przy ubieraniu się. Lewa ręka nie do końca jest jeszcze sprawna, powodowi dokuczają ból. Powód ma problemy z pamięcią – nie pamięta tego, co ma kupić.

Dowód: przesłuchanie powoda – nagranie k. 408, zeznania Z. M. – nagranie k. 181;

6. Ocena dowodów

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zaferowanego przez strony niniejszego postępowania. Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Sąd przeprowadził dowód z załączonych przez strony postępowania dokumentów. Dokumentacja medyczna została poddana analizie przy wsparciu opinii instytutu, gdyż czynność ta wymagała wiadomości specjalnych. Ponadto Sąd analizował przedłożone przez powoda dokumenty prywatne związane z wydatkami poniesionymi na koszty leczenia oraz przejazdów powoda i osób jemu najbliższych do placówek służby zdrowia. W ocenie Sądu nie wszystkie udokumentowane wydatki były powiązane z procesem leczenia i rehabilitacji. Powód przedstawiając poszczególne dowody nie wskazał, jakich zdarzeń one dotyczą, w szczególności nie opisał, które z przedstawionych kopii biletów związane są z poszczególnymi pobytami w placówkach służby zdrowia. Sąd podjął się samodzielnie tej analizy i doszedł do przekonania, że nie wszystkie wydatki pozostają związane z procesem leczenia, co zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia.

Sąd przeprowadził dowód także z decyzji administracyjnych dotyczących przyznania renty oraz z zaświadczeń dotyczących stanu zdrowia, a także orzeczeń lekarzy ZUS. Należy podnieść, że Sąd nie uwzględnił w materiale dowodowym dokumentu w postaci zaświadczenia lekarza dentystry (k. 163) co do uszkodzenia uzębienia powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego. Zarówno w dokumentacji medycznej sporządzonej bezpośrednio po zdarzeniu, jak również w opinii specjalistów (...) w G. nie sposób doszukać się jakichkolwiek informacji co do związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem a uszkodzeniem uzębienia. Stąd wydatki związane z leczeniem uzębienia nie wchodziły w zakres szkody doznanej przez powoda.

Niezwykle istotną rolę w rozstrzygnięciu sporu zawisłego pomiędzy stronami należy przypisać opinii specjalistów w zakresie medycyny w ramach (...) w G.. Specjaliści w zakresie ortopedii, traumatologii narządu ruchu, neurologii, psychologii klinicznej, psychiatrii, chirurgii ogólnej oraz chirurgii klatki piersiowej jak również medycyny sądowej w swojej opinii w sposób niezwykle wyczerpujący omówili zakres obrażeń powoda doznany w trakcie wypadku komunikacyjnego, określili stopień dolegliwości bólowych oraz psychicznych związanych z wypadkiem, długotrwałość procesu leczenia i rehabilitacji, długofalowe skutki dla funkcjonowania powoda jak również rokowania co do stanu zdrowia powoda. Opinię tą ocenić należy jako sporządzona rzetelnie i profesjonalnie, z zachowaniem prawidłowej metodologii. W treści wskazano jasne, precyzyjne wnioski, które wynikały z ustalonych przez biegłego danych. Dopuszczony i przeprowadzony w toku niniejszego postępowania dowód posłużył do udowodnienia, że zakres obrażeń doznanych przez powoda był bardzo istotny (100% stały / trwały uszczerbek na zdrowiu), leczenie było i jest bardzo dokuczliwe i długofalowe, powód z dużym prawdopodobieństwem nigdy nie powróci do dawnej sprawności. W związku z powyższym tego rodzaju okoliczności powinny mieć odpowiednie odbicie w wysokości przyznanego zadośćuczynienia. Biegli w swojej opinii wskazali Sądowi na pewne okoliczności ułatwiające ocenę szkody materialnej doznanej przez powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego – nie wszystkie deklarowane przez powoda wydatki (np. specjalistyczna dieta) były uzasadnione.

Przebieg wypadku drogowego, w który powód został poszkodowany został ustalony w oparciu o treść wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni z 21 marca 2014 r. w sprawie IX K 1013/13. Zgodnie z art. 11 k.pc. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą Sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność.

Utrwalona wykładnia powołanego przepisu stanowi, że w postępowaniu cywilnym Sąd jest uprawniony do weryfikacji wszelkich okoliczności związanych z przyczynieniem się poszkodowanego do zaistnienia zdarzenia wywołującego szkodę i dalej do powstania lub zwiększenia szkody. Pozostaje jednak związany opisem czynu w zakresie dotyczącym zachowania oskarżonego.

Z opisu czynu przypisanego sprawcy w wyroku karnym wynika, że pojazd, którym kierował poruszał się lewym pasem jezdni i potrącił powoda przechodzącego z prawej na lewą stronę jezdni w obrębie oznaczonego przejścia dla pieszych. W toku niniejszego postępowania Sąd na włosek pozwanego przeprowadził dowód z przesłuchania świadka M. T. – sprawcy wypadku. Przedstawiał on jednak przebieg zdarzenia w sposób sprzeczny z ustaleniami wyroku karnego. Natomiast powód w ogóle nie pamięta przebiegu wypadku (vide: zeznania powoda z 28 kwietnia 2017 r. adn. 00:25:07). Sąd nie pozyskał więc jakichkolwiek nowych materiałów procesowych, które mogłyby pozwolić na ustalenie zachowania powoda w sposób odmienny niż dokonano tego w postępowaniu karnym. Kluczowa kwestia dotycząca tego, czy powód przechodził na pasach, czy też jedynie w obrębie (okolicy) przejścia dla pieszych została wskazana w wyroku karnym. Ocena tego, czy takie zachowanie stanowi o przyczynieniu do zaistnienia wypadku możliwa jest bez korzystania z wiadomości specjalnych.

Dlatego też Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw rekonstrukcji wypadków drogowych. Podkreślić przy tym należy, że w postępowaniu karnym w Sądzie II instancji został przeprowadzony dowód z ustnej opinii biegłego, który doprecyzował argumentację wniosków opinii pisemnej.

Sąd przeprowadził podczas rozprawy dowód z zeznań kilkorga świadków. Świadkowie zeznawali na okoliczności związane z funkcjonowaniem powoda przed i po przedmiotowym zdarzeniu, zakresu pomocy udzielanej powodowi przez osoby bliskie, doznanych przez powoda cierpień. Ich zeznania uznać należy, w świetle pozostałych środków dowodowych, w zasadzie jako spójne i autentyczne, złożone w sposób spontaniczny. W ocenie Sądu należało im przyznać walor wiarygodności.

Świadek J. K. potwierdził, że ojciec powoda podczas hospitalizacji syna przebywał w T..

Świadkowie M. M., Z. M. w dość szczegółowy sposób zeznawali na okoliczność zakresu wsparcia, którego wymagał powód w okresie hospitalizacji.

Dowód z przesłuchania stron przeprowadzony w trybie art. 299-304 k.p.c., ograniczony z przyczyn natury faktycznej do przesłuchania powoda, stanowił istotne uzupełnienie zebranego materiału dowodowego. Powód przedstawił swoją wersję przebiegu zdarzeń. Na szczególną uwagę zasługuje to, że życie powoda uległo diametralnej zmianie po wypadku komunikacyjnym. Przed tragicznym zdarzeniem powód był niezależny, samodzielny, mógł się utrzymać na skromnym poziomie. Aktualnie musi w dużej mierze korzystać ze wsparcia osób bliskich, jego sytuacja ekonomiczna oraz postawa psychiczna pozostają negatywne.

7. Ocena prawna

7.1. Ogólne przesłanki odpowiedzialności i przyczynienie się powoda

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W toku niniejszego postępowania pozwany nie kwestionował odpowiedzialności za skutki wypadku komunikacyjnego z 2012 roku co do zasady. Przyznał pozwany, że w chwili zdarzenia obejmował ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej sprawcę szkody oraz krzywdy doznanych przez powoda. W związku z powyższym bezsporne pomiędzy stronami jest to, że w sprawie zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego w zakresie ogólnej odpowiedzialności odszkodowawczej, umów ubezpieczenia jak również ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku poz. 2060 ze zm.).

Spór pomiędzy stronami obejmował więc zagadnienie przyczynienia się powoda do wystąpienia zdarzenia jak również wysokość świadczeń, które miałyby w pełni zrekomensować powodowi szkodę oraz krzywdę doznane w wyniku wypadku komunikacyjnego.

W ocenie Sądu powód nie przyczynił się do powstania szkody, więc całkowicie nieuzasadnione było obniżenie przyznanych powodowi świadczeń o 50%.

W myśl art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Zważyć należy, że przyczynieniem się jest każde zachowanie się poszkodowanego pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba. Przyczynienie się do szkody występuje wtedy, gdy na podstawie stanu faktycznego sprawy uzasadniony jest wniosek, że bez udziału poszkodowanego szkoda by nie powstała lub nie przybrałaby ustalonych rozmiarów. Uznanie przyczynienia się za kategorię obiektywną oznacza, że nie należą do jej treści elementy podmiotowe, takie jak wina lub jej brak. Mają one natomiast znaczenie dla stopnia zmniejszenia odszkodowania. (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 11 września 2014 r., sygn. akt III CSK 248/13).

W okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób dopatrzeć się przyczynienia powoda do powstania szkody. Jakkolwiek powód poruszał się „w obrębie oznaczonego przejścia dla pieszych”, to takie działanie w żaden sposób nie wpłynęło na skutki wypadku komunikacyjnego. Powód przechodził za przejściem dla pieszych, przed którym to sprawca szkody, poruszający się drogą jednokierunkową, powinien dostosować prędkość albo wręcz wyhamować pojazd aby przepuścić pieszych. Nawet gdyby powód przechodził po pasach dla pieszych, do zdarzenia by niewątpliwie doszło.

7.2. Zadośćuczynienie za krzywdę

W punkcie 1 i 2 sentencji wyroku Sąd uwzględnił w części roszczenie powoda o dopłatę kwoty 1.420.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę.

Zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Trafnie podniósł Sąd Apelacyjny w Poznaniu w swoim wyroku z dnia 6 listopada 2015 roku, sygn. akt I ACa 521/15, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze całokształt okoliczności sprawy, nie wyłączając takich czynników jak wiek poszkodowanego, rozmiar doznanej krzywdy, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania czy też długotrwałość. Rolą zadośćuczynienia jest złagodzenie doznanej, niewymiernej jednakże krzywdy poprzez wypłacenie odpowiedniej, a więc nie nadmiernej czy niepełnej sumy w stosunku do doznanej krzywdy. Ponadto ustalenie należnej kwoty powinno być dokonane w ramach rozsądnych granic odpowiadających aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa przy uwzględnieniu, że wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać również ekonomicznie odczuwalną wartość.

Powyższe twierdzenie w syntetyczny sposób przedstawia dotychczasowy dorobek orzecznictwa w zakresie ustalenia „odpowiedniej” sumy tytułem zadośćuczynienia. Biorąc pod uwagę tenże dorobek orzecznictwa, należy podkreślić, że powód w sposób rażący zawyżył wysokość dochodzonego zadośćuczynienia, do wysokości niespotykanej, nawet w przypadkach, gdy osoba poszkodowana znajduje się w stanie wegetatywnym, wymagającym całodobowej pielęgnacji i opieki. Z drugiej zaś strony pozwany jako ubezpieczyciel niewłaściwie oszacował należne zadośćuczynienie (w ocenie pozwanego 160.000 zł). Zdaniem Sądu kwotą, która w sposób właściwy zrekomensuje powodowi doznaną krzywdę, będzie 400.000 zł – 80.000 zł już wypłacone przez pozwanego oraz 320.000 zł zasądzone w punkcie 1 sentencji wyroku.

Powód przed wypadkiem był osobą zdrową psychicznie oraz fizycznie. Był dwudziestokilkuletnim mężczyzną, wchodzącym w życie. Miał prawo liczyć, że jeszcze wiele lat będzie cieszył się pełną sprawnością. To jedno zdarzenie

z 2012 roku, którego sprawcą była osoba objęta ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwanego, w dużej mierze zdecydował o dalszych losach powoda. Powód stał się osobą niepełnosprawną w umiarkowanym stopniu z niesprawną kończyną dolną, bardzo istotnym uszczerbkiem w zakresie zdrowia psychicznego. Ogólny stały bądź trwały uszczerbek na zdrowiu powoda stwierdzony przez biegłych sądowych wyniósł 100%. Powód musiał zmierzyć się z nowym, nieznanym w jego życiu doświadczeniem cierpienia, długotrwałego bólu podczas leczenia oraz dalszej rehabilitacji medycznej. Wypadek odcisnął swoje piętno w sytuacji społecznej powoda, do końca życia powód będzie odczuwał konsekwencje wypadku.

Sąd zważył jednakowoż, że różnica pomiędzy hipotetyczną sytuacją powoda, który nie ucierpiałby w wypadku a sytuacją obecną nie jest tak drastyczna, jak wynikałoby to z twierdzeń pozwu. Zgodzić należy się z pozwanym, który już w odpowiedzi na pozew wskazał na to, że pozew o rozwód musiał zostać złożony przez małżonkę powoda już dawno przed zdarzeniem, z którym powód wiąże swoje roszczenia (sygn. akt sprawy rozwodowej wskazuje na to, że pozew złożono jeszcze w 2011 roku). W związku z powyższym, sytuacja osobista powoda, przynajmniej w zakresie relacji małżeńskich, uległaby pogorszeniu nawet gdyby nie doszło do wypadku komunikacyjnego.

Należy również podkreślić to, że droga edukacyjna powoda wskazuje na to, że jego dalsze życie zawodowe nie układałoby się tak pozytywnie, jak chciałby tego powód. Do chwili wypadku powód miał się prac raczej dorywczych, z minimalnym wynagrodzeniem. Co więcej przez okres około sześciu lat powód nie zdołał ukończyć studiów licencjackich na prywatnej uczelni wyższej, które zasadniczo trwają trzy lata (sześć semestrów). Okoliczność powyższa będzie miała również wpływ na szacowaną wysokość hipotetycznych dochodów powoda w części poświęconej należyjemu tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość.

Powód z pewnością może liczyć na wsparcie najbliższej rodziny, które z pewnością w sposób pozytywny oddziałuje na jego perspektywy życiowe.

Mając to wszystko na uwadze, w oparciu o cytowane przepisy, Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

7.3. Odszkodowanie

W kolejnych punktach sentencji wyroku (3-4) Sąd rozstrzygnął o roszczeniu powoda w zakresie odszkodowania za koszty związane z wypadkiem komunikacyjnym. Co istotne, powództwo w tej części sformułowane było dalece nieprecyzyjnie. Powód nie zdołał w pełni wykazać poniesionych wydatków.

W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. (art. 444 § 1 k.c.)

Bez wątplenia powód z uwagi na doznane obrażenia, pobyty w szpitalu, rehabilitację musiał w pewnym zakresie liczyć na wsparcie finansowe swoich rodziców. Stąd powodowi powinny zostać zwrócone takie wydatki, o ile zostaną wykazane w procesie cywilnym. Powód musi przy tym nie tylko wykazać wysokość wydatków, ale przede wszystkim udowodnić, że pozostają one w bezpośrednim związku przyczynowym ze zdarzeniem, z którego wywodzi skutki prawne.

Odnosząc się do poszczególnych składników odszkodowania, o które wnosił powód, jak również do składników, co do których żądanie zostało uwzględnione, należy wskazać, co następujące:

- nie są powodowi należne koszty związane z dojazdem jego ojca do powoda w okresie jego pobytu w szpitalu albowiem kwota 250 zł została już wypłacona w ramach kwoty uznanej przez pozwanego. Wysokość tej kwoty wynika z zeznań ojca powoda, który przyznał, że właśnie tyle zapłacił za użyczenie auta osobowego. Dalsze wydatki nie znajdują uzasadnienia w przedłożonej dokumentacji na k. 90 i nast.;

- nie sposób dopatrzeć się bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy kosztami dodatkowego wyżywienia rodziców powoda (6.000 zł) a zdarzeniem, z którego powód wywodzi swoje roszczenie. Nawet gdyby nie doszło do przedmiotowego zdarzenia, rodzice powoda musieliby ponosić koszty swojego wyżywienia. Podczas pobytu w trójmieście rodzice powoda korzystali w dużej mierze z uprzejmości swojej rodziny;

- na częściowe uwzględnienie zasługiwało roszczenie o zwrot maści i innych medykamentów – z przedstawionych faktur wynika, że ich koszt wyniósł ok. 446,99 zł, nie zaś 1.500 zł jak o to wnosił powód. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wynika w szczególności to, jakoby powód w okresie leczenia i rekonwalescencji wymagał stosowania szczególnej diety, której koszty ponosiłby powód albo jego rodzina;

- nie zasługiwały na uwzględnienie roszczenia o zapłatę kwoty 1.200 zł tytułem kosztów wyjazdów na badania w maju 2013 roku, 8 sierpnia 2013 roku, 9 sierpnia 2013 roku, 11 czerwca 2013 roku albowiem powód nie przedstawił na tę okoliczność stosownych dokumentów,

- zabrakło jakiegokolwiek dowodu na okoliczność kosztów dojazdu wynajętym samochodem do szpitala w K. 12 października 2012 roku na kwotę 100 zł, do szpitala w K. 7-13 grudnia 2013 roku na kwotę 100 zł,

- nie ma związku pomiędzy zdarzeniem a wydatkiem w wysokości 700 zł tytułem kosztów utrzymania ojca powoda podczas hospitalizacji powoda w szpitalu w K..

- wiele dokumentów księgowych, biletów dokumentujących koszty przejazdów powoda bądź jego bliskich nie sposób było skorelować z terminami hospitalizacji albo wizyt u specjalistów. Stąd nie zasługiwały na uwzględnienie w ogólnej kwocie przyznanego odszkodowania. Zaliczono więc tylko bilety PKP, które pokrywały się z okresami leczenia powoda w T. – 48 zł (k. 121), 142 zł (k. 126), 94 zł (k. 127), 46 zł (k. 129) oraz 108 zł (k. 136). Łączna kwota należna powodowi z tego tytułu wyniosła 438 zł.

Uwzględnione zostały koszty leczenia powoda wynikające z dokumentów księgowych z dnia 4 sierpnia 2012 roku (70,10 zł) k. 105, 8 sierpnia 2012 roku (40 zł) k. 113, 17 sierpnia 2012 roku (59,95 zł) k. 110, 29 sierpnia 2012 roku (2,95 zł) k. 109, 24 stycznia 2013 roku (25 zł) k. 114, 21 marca 2013 roku (60 zł) k. 119, 13 maja 2013 roku (30 zł) k. 119, 2 lipca 2013 roku 12,90 zł (k. 119), 2 lipca 2013 roku – porada lekarska (25 zł) k. 119, 27 listopada 2013 roku 19,34 zł (k. 106), 18 grudnia 2013 roku 15,50 zł (k. 111), 18 grudnia 2013 roku 13,20 zł (k. 115), 30 grudnia 2013 roku 16,94 zł (k. 107), 2 stycznia 2014 roku 14,90 zł (k. 108) oraz 14 lutego 2014 roku – rower rehabilitacyjny 490 zł (k. 118). Łączna suma wydatków uwzględniona przez Sąd wyniosła 405,98 zł.

Zasadne okazało się roszczenie o zwrot kwoty 120 zł tytułem dwóch odpłatnych badań psychiatrycznych – 26 listopada 2013 roku i 7 maja 2014 roku (k. 116,117 akt).

Reasumując powyższe: powodowi należne były kwoty:

- 250 zł tytułem kosztów wynajęcia auta dla ojca powoda;

- 405,98 zł tytułem kosztów leczenia,

- 438 zł tytułem kosztów dojazdu do placówek medycznych.

Suma powyższych kwot wyniosła 1.213,98 zł. Od tej kwoty należało odjąć 650 zł wypłacone przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego. W związku z powyższym w punkcie 3 sentencji wyroku zasądzono kwotę 563,98 zł na rzecz powoda, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalono. Raz jeszcze należy bowiem podkreślić, że w świetle opinii biegłych sądowych w (...)w G. nie pozostawały w związku z przedmiotowym zdarzeniem wydatki poczynione przez powoda na zabiegi dentystyczne jak również zakup okularów.

Wobec powyższego, na podstawie art. 444 § 1 k.c., Sąd orzekł jak w punkcie 3 i 4 sentencji wyroku.

7.4. Renta

O ile odszkodowanie ma służyć kompensacji szkód, które powód już poczynił w związku z przedmiotowym wypadkiem komunikacyjnym, o tyle renta ma stanowić gwarancję, że status ekonomiczny powoda, pomimo wystąpienia negatywnych następstw zdarzenia, w przyszłości nie ulegnie istotnemu obniżeniu.

W myśl art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Bezspornym jest, że powód w wyniku wypadku komunikacyjnego stał się osobą całkowicie niezdolną do pracy (vide orzeczenia ZUS oraz Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności). Zarówno jego niedyspozycje fizyczne jak również uszczerbek w zdrowiu psychicznym uniemożliwiają jemu aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, w tym wykonywanie pracy zarobkowej. W związku z powyższym pozwany, jako podmiot przyjmujący na siebie odpowiedzialność za wypadek komunikacyjny, powinien powodowi zrekompensować tę stałą stratę poprzez zapłatę renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość oraz zwiększonych potrzeb.

7.4.1. Renta z tytułu zmniejszonych widoków powodzenia na przyszłość

Faktem jest, że zmniejszyły się widoki powodzenia powoda na przyszłość. Przed wypadkiem powód był osobą sprawną fizycznie, żyjącą na skromnym poziomie. Uzyskiwał nieregularne dochody pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb egzystencjalnych. Warto podkreślić, że przyszłość powoda nie rysowała się na tyle optymistycznie, jak chciałby tego sam powód – ostatecznie powód nie zdobył dyplomu wyższej uczelni pomimo sześcioletnich studiów. Niepowodzeniem zakończyło się założenie rodziny, powód praktycznie cały czas był zależny ekonomicznie od swoich rodziców. Dlatego też porównując jego hipotetyczne możliwości zarobkowe ze stanem obecnym jako punkt odniesienia należy raczej przyjmować minimalne wynagrodzenie za pracę aniżeli wynagrodzenie funkcjonariusza publicznego, którym chciałby być powód. W związku z powyższym porównać należało kwotę aktualnie uzyskiwanych dochodów z tytułu renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego (619 zł i 153 zł) z minimalnym wynagrodzeniem za pracę (ok. 1.460 zł netto miesięcznie). Różnica miesięczna, a więc wysokość renty z tytułu utraconych widoków na przyszłość wynosi więc szacunkowo 690 zł.

Renta z tytułu zmniejszonych widoków na przyszłość w ocenie Sądu należna jest powodowi począwszy od stycznia 2013 roku albowiem od tego momentu powód nie mógł uzyskiwać hipotetycznych dochodów na poziomie minimalnego wynagrodzenia netto.

W związku z powyższym, na podstawie cytowanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie 5, 7 i 8 sentencji wyroku.

7.4.2. Renta z tytułu zwiększonych potrzeb

W części uzasadnione jest roszczenie o zapłatę renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Powód w latach 2013-2014 korzystał w zasadzie wyłącznie z rehabilitacji finansowanej z środków Narodowego Funduszu Zdrowia – około 3-4 razy do roku po 3 serie zabiegów. Z opinii biegłych sądowych w zakresie medycyny wynika, że obecnie powód wymaga rehabilitacji w ramach zakładu rehabilitacyjnego ambulatoryjnego cztery razy do roku. Koszt tych zabiegów to ok. 600 zł za 3 rodzaje zabiegów na serię. Można założyć, że co najmniej 2 razy w roku takie serie zabiegów zostaną sfinansowane z NFZ. (lata 2013-2014 – 4 serie zabiegów rocznie). Można założyć, że dwie serie zabiegów (łącznie koszt 1.200 zł) powód będzie musiał sfinansować samodzielnie. Średnio miesięcznie z tego tytułu należy się jemu renta w wysokości 100 zł.

Koszty leków nasennych i przeciwbólowych, które powód wciąż musi stosować, można oszacować na kwotę 20 zł miesięcznie.

Powód nie podjął jakiegokolwiek inicjatywy w kierunku terapii psychologicznej, więc nie wykazane zostały również koszty tego rodzaju terapii.

Koszty leczenia psychiatrycznego – ok. 60 zł za wizytę, przy czym w przypadku powoda można założyć, że potrzebne będą 2 takie wizyty w roku. W związku z tym miesięczna renta na pokrycie tych wydatków powinna wynieść 10 zł.

Orientacyjna cena karnetu na basen to 100 zł za miesiąc, co odpowiada mniej więcej 10 godzinom basenu.

Leczenie u pozostałych specjalistów sfinansuje Narodowy Fundusz Zdrowia.

Reasumując, Sąd ustalił wysokość renty należnej powodowi z tytułu zwiększonych potrzeb jako sumę kwot 100 zł + 20 zł + 10 zł + 100 zł, co razem wynosi 230 zł miesięcznie. Renta z tytułu zwiększonych potrzeb będzie należna powodowi dopiero od stycznia 2014 roku albowiem wcześniejsze wydatki zostały już uwzględnione w zasądzonym odszkodowaniu.

W związku z powyższym, na podstawie cytowanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie 6, 7 i 8 sentencji wyroku.

7.4.3. Kapitalizacja rent zasądzonych w na przyszłość w punkcie 7,8 sentencji wyroku (dot. Punktu 5,6 sentencji wyroku)

Sąd dokonał kapitalizacji rent należnych powodowi za okres przed wydaniem wyroku w niniejszej sprawie:

– renty z tytułu zmniejszonych widoków za okres od stycznia 2013 roku do maja 2017 roku w kwocie po 690 zł / miesiąc – łącznie 36.570 zł;

- renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od stycznia 2014 roku do maja 2017 roku w kwocie po 230 zł / miesiąc – łącznie 9,430 zł;

Dalsza renta w łącznej wysokości 920 zł została zasądzona począwszy od miesiąca, w którym wydano wyrok – czerwca 2017 roku.

7.5. Odsetki ustawowe za opóźnienie

Powód wniósł o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonych na jego rzecz kwot.

Stosownie do art. 481 § 1,2 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Dodać należy, że w ustawie z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku poz. 1830) dokonano zmian, które sprowadzają się do innego sposobu liczenia odsetek ustawowych oraz doprecyzowania ich nazwy. Ustawa weszła z życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. Wprowadzone zmiany nie mają wpływu na uznanie, że odsetki ustawowe należne są co do zasady w przypadku opóźnienia w spełnieniu roszczenia, niezależnie od przyczyn takiego opóźnienia. Stąd w ocenie Sądu nie ma konieczności rozdzielenia okresów odsetkowych – do dnia nowelizacji oraz po tymże dniu.

W ocenie Sądu należało przyjąć kilka terminów początkowych, od których powodowi należne będą odsetki ustawowe za opóźnienie, albowiem dopiero od tych terminów można wskazywać na opóźnienie pozwanego z zapłatą należnych powodowi kwot.

W punkcie 1, 5 oraz 6 sentencji wyroku Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie dopiero od dnia wydania wyroku w I instancji. Ustalenie wysokości należnego zadośćuczynienia jak również renty wymagało przeprowadzeniu bardzo obszernego postępowania dowodowego, którego to pozwany w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej nie mógłby udźwignąć. Dopiero w oparciu o opinię instytutu ustalono jak istotne są skutki przedmiotowego zdarzenia dla funkcjonowania powoda w sferze zdrowotnej oraz społecznej. Dlatego też przed wydaniem wyroku w niniejszej sprawie pozwany nie był w opóźnieniu z zapłatą w/w świadczeń.

W punkcie 3 sentencji wyroku Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie począwszy od 30 października 2014 roku. W ocenie Sąd ustalenie wysokości odszkodowania należnego powodowi było możliwe już na etapie postępowania likwidacyjnego, więc pozwany odpowiada za opóźnienie sięgające dalej aniżeli 30 dni od dnia zgłoszenia szkody (vide art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku poz. 2060 ze zm.).

Odsetki ustawowe za opóźnienie od poszczególnych rat renty będą należne powodowi jedynie w sytuacji, gdy pozwany nie spełni przyszłych świadczeń rentowych w terminie wyznaczonym w punkcie 7 sentencji wyroku.

Dlatego też na podstawie cytowanych przepisów należało orzec w sentencji wyroku o odsetkach ustawowych za opóźnienie.

7.6. Koszty procesu

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 9 sentencji wyroku biorąc pod uwagę art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zdanie 2 k.p.c. Sąd rozstrzygnął o zasadzie poniesienia przez strony kosztów procesu w ten sposób, że powód został obciążony tymi kosztami w 80%, zaś pozwany w 20%. Sąd pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu w sądzie pierwszej instancji po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.